

Buitenlandse zomertarwerassen onderzocht

Anemos en Lavett scoren goed

De meeste biologische tarwe wordt als baktarwe afgezet. Bij de rassenkeuze is dus de bakkwaliteit van doorslaggevend belang. Een tweede factor is een stabiele, meerjarige hoge opbrengst. Hiervoor zijn een goede stevigheid en voldoende ziekteresistenties van groot belang. Uit rasvergelijkingen op het OBS in Nagele blijken met name de rassen Anemos en Lavett aan beide eisen te voldoen. Bij tarwe als tussenteelt tussen twee stikstofbehoefte hoogsalderende gewassen is de opbrengst van minder belang. Dan is een geslaagde groenbemester na het graan van groter belang dan een hoge graanopbrengst. Indien zomertarwe als dekvrucht voor een klaver-groenbemester dient moet er een ras gekozen worden dat kort, voldoende stevig en weinig bladrijk is.

Het assortiment zomertarwerassen op de Nederlandse rassenlijst was tot vorig jaar zeer beperkt. De resultaten van deze rassen op biologische bedrijven vielen vaak tegen. Vandaar dat de biologische teelt zocht naar buitenlandse rassen met een goede bakkwaliteit. De informatie over deze rassen is vaak zeer beperkt en vanwege de verschillende herkomsten moeilijk vergelijkbaar. Met name als het gaat om prestaties van deze rassen onder biologische omstandigheden. Om inzicht te krijgen in de prestaties van een aantal buitenlandse rassen onder Nederlandse omstandigheden zijn er in 1995, 1996 en 1997 op de proefboerderij OBS in Nagele rasvergelijkingen aangelegd.

Rassen

De selectie van rassen die

Uit de proeven blijkt dat van zowel Axona als Lavett de bakkwaliteit goed is. (Foto PAV)

in de proeven opgenomen zijn is gemaakt op basis van ervaringen uit de praktijk, buitenlandse rassenlijsten, gangbare rassenproeven en ervaringen van collega-instituten in het buitenland. De belangrijkste rassen voor de biologische teelt in de ons omringende landen zijn in de proeven vertegenwoordigd. Tevens zijn enige nieuwe rassen uit het Cultuur en Gebruikswaarde

Onderzoek in de proeven meegenomen.

Uitvoering proeven

De proeven zijn aangelegd als een strooksgewijze vergelijking in enkelvoud. Hierdoor is het niet mogelijk om statistisch betrouwbare resultaten te geven. De velden zijn echter groot (+/-1000 m²) en de percelen zeer homogeen. De proeven zijn steeds aangelegd op een perceel met als

Tabel 2

Overzicht waargenomen raseigenschappen en bakkwaliteit

Ras	Lengte	Bladrijckdom	Stevigheid	Vroegrijpheid	Resistentie tegen meeldauw	Resistentie tegen bladvlekkenziekte	Resi
Anemos	+	+/-	+/-	+/-	+/-	?	
Arcade	+/-	+/-	++	+	-	+	
Axona	+/-	-	++	+/-	+/-	+	
Baldus	-	++	+/-	+/-	-	+	
Echo	+	+	-	+	+/-	+	
Lavett	++	+/-	++	+	++	?	
Nandu	?	?	?	-	?	+/-	
Quattro	++	+/-	++	-	++	?	
Star	+/-	+/-	++	+/-	+/-	+	
Tynos	+/-	+/-	++	+/-	+/-	+	

Tabel 1
Opbrengsten

Ras	Land van herkomst	Opbrengst 1995	Opbrengst 1996	Opbrengst 1997
Anemos	D + NL ¹⁾	- ³⁾	106	117
Arcade	B	101	94	82
Axona	GB	95	89	96
Baldus	NL	103	108	106
Echo	NL	98	82	98
Lavett	D + NL ²⁾	-	109	113
Nandu	D	101	-	-
Quattro	D	-	100	-
Star	97	110	89	-
Tynos	D	105	101	-

¹⁾ Recent opgenomen op de Nederlandse Rassenlijst.

²⁾ Opgenomen in het Nederlandse Cultuur en Gebruikswaarde Onderzoek.

³⁾ Heeft in dat jaar niet in de proef gelegen.

voorvrucht poot aardappelen gevolgd door een wikke-gras groenbemester. De grondsoort is zware zavel (32 % afslibbaar). In het jaar voorafgaand aan de zomertarwe is bemest met ± 15 ton vaste geitenmest per ha.

De rijafstand is 26 cm (5 rijtjes op een bed van 1,5 m). Hierdoor is het mogelijk om naast de eg ook de schoffel in te zetten. Alle bewerkingen in de proef zijn voor alle rassen op hetzelfde moment uitgevoerd. De ontwikkeling van het gewas wordt gevolgd en eventuele ziekten worden waargenomen. Na de oogst vindt bakkwaliteitsonderzoek plaats.

Omstandigheden

De groeiomstandigheden in de drie proefjaren waren zeer verschillend, zoals verschillen in temperatuur, neerslag, ziektedruk en mineralisatie van stikstof.

Dit was voor de beproeving ideaal omdat het hierdoor mogelijk was om rassen te selecteren die onder alle omstandigheden goed voldoen.

Resultaten

De resultaten van de proeven zijn in tabelvorm weergegeven. In tabel 1 staan de opbrengsten vermeld. In tabel 2 staan de waargenomen raseigenschappen en bakkwaliteitscijfers weergegeven. Een plus (+) in de tabellen duidt op een hoge mate van expressie van de eigenschap, bijvoorbeeld stevig stro, een grote bladrijckdom, een goede ziekeresistentie of een hoog eiwitgehalte.

• **Anemos.** Dit ras heeft 2 jaar in de proeven gelegen. Anemos is vorig jaar op de Rassenlijst geplaatst. Het ras is lang en matig stevig. De vroegrijpheid is gemiddeld, evenals de resistentie tegen meeldauw. Anemos heeft vooral in 1997 een zeer hoge

opbrengst gegeven. Ook in 1996 was de opbrengst goed. De bakkwaliteit lijkt redelijk.

• **Arcade.** Dit ras is gemiddeld van lengte en zeer stevig. Het ras is vroegrijp. Arcade is nogal gevoelig voor meeldauw, de overige ziekeresistenties zijn goed. De opbrengst is nogal wisselend en met name in 1997 tegenvallend. Ook de bakkwaliteit is wisselend. Deze was vooral in 1997 zeer goed.

• **Axona.** Dit ras is gemiddeld van lengte en zeer stevig. De vroegheid van het ras is gemiddeld. De opbrengst was steeds matig. Vanwege zijn steile bladstand is dit een ras met zeer goede mogelijkheden voor de onderzaai van klavers of gras. De bakkwaliteit lijkt goed.

• **Baldus.** Dit is een kort, bladrijk ras met een gemiddelde stevigheid en vroegrijpheid. De ziekeresistenties (met name meeldauw en gele roest) zijn matig. De opbrengst was in alle jaren goed. De bakkwaliteit is wisselend en met name in 1997 tegenvallend.

• **Echo.** In dit ras kwam met name in 1996 veel legering voor. Deze legering verklaard de lage opbrengst in 1996. Ook in 1997 was Echo het enige ras dat enigszins legerde. Het is een vrij lang, nogal bladrijk, vroegrijp ras met redelijke ziekeresistenties. Kwalitatief lijkt het ras zeer goed.

• **Lavett.** Heeft in 1996 en in 1997 in de proef gelegen. Het is een zeer lang maar toch stevig ras. Lavett heeft zeer goede ziekeresistenties en is vroegrijp. De opbrengst was beide jaren zeer goed. Ook de kwaliteit lijkt zeer goed.

• **Nandu.** Heeft alleen in 1995 in de proef gelegen. Zowel de kwaliteit als de gevoeligheid voor bladvlekkenziekte vielen tegen. Het ras is bovendien zeer laat. De opbrengst was gemiddeld.

• **Quattro.** Dit is een zeer laat ras. De opbrengsten zijn gemiddeld. De kwaliteit lijkt matig.

• **Star.** Een vroegrijp ras met een gemiddelde lengte en stevigheid. De resistenties tegen zowel meeldauw als gele roest zijn matig. De opbrengst is nogal wisselend. In 1997 wordt dit deels veroorzaakt door schade door mechanische onkruidbestrijding. De bakkwaliteit lijkt goed.

• **Tynos.** Heeft teelttechnisch goed voldaan. De opbrengsten waren goed. Ook de bakkwaliteit lijkt goed. Helaas was er in 1997 niet tijdig zaaizaad beschikbaar. Hierdoor heeft het niet in het proefveld gelegen.

Resistentie tegen gele roest	Eiwitgehalte	Deegkwaliteit	Broodkwaliteit
++	+/-	+	+/-
++	++	+	+/-
++	+	+/-	+
-	+/-	+/-	+/-
+/-	+	++	++
++	+	++	++
?	++	?	?
?	+/-	-	+/-
?	+	+/-	+
?	+	+/-	+

In de gangbare landbouw is zomertarwe slechts een klein gewas. Alleen als de omstandigheden voor de uitzaai van wintertarwe ongunstig zijn wordt een aanzienlijk areaal zomertarwe geteeld. In de biologische landbouw is deze situatie duidelijk anders. Hier wordt veel zomertarwe geteeld vanwege de goede bakkwaliteit. Zomertarwerassen met bakkwaliteit hebben van nature een hoog eiwitgehalte. Hierdoor heeft zomertarwe bij een gering stikstofaanbod een duidelijk betere bakkwaliteit dan wintertarwe.